

**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร**  
**Innovative Leadership of Secondary School Administrators under  
the Sisaket and Yasothon Secondary Educational Service Area Office**

ญาณิศา โทมอร์<sup>1</sup> และองอาจ เทียมกลาง<sup>2</sup>

วิทยาลัยนครราชสีมา

Yanisa Tomorn<sup>1</sup> and Ongart Thiamklang<sup>2</sup>

Nakornratchasima College

Corresponding Author E-mail: ongart@nmc.ac.th

(Received: 29 April, 2026; Edit: 12 August, 2026; accepted: 12 August, 2026)

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 1 และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะครูโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 341 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่สูงที่สุด คือ การสร้างเครือข่ายเชิงนวัตกรรม
2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษาโดย ภาพรวมแตกต่างกัน

**คำสำคัญ :** ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

### Abstract

This research aimed to: (1) examine the level of innovative leadership among secondary school administrators under the Sisaket and Yasothon Secondary Educational Service Area Office 1; and (2) compare innovative leadership among secondary school administrators classified by work experience and school size. The sample consisted of 341 teachers under the Sisaket and Yasothon Secondary Educational Service Area Office, determined using Krejcie and Morgan's (1970) sample size table and selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The content validity index (IOC) was 1.00, and the overall reliability coefficient of the questionnaire was 0.72. Data were analysed using percentage, mean, standard deviation, and t-test statistics.

The findings revealed that:

1. The overall level of innovative leadership among secondary school administrators under the Sisaket and Yasothon Secondary Educational Service Area Office was at a high level, with the highest aspect being innovative networking.
2. The comparison results indicated that innovative leadership of secondary school administrators, classified by work experience and size of school, showed overall statistically significant differences.

**Keywords:** Innovative leadership, school administrators, secondary schools, Sisaket and Yasothon Secondary Educational Service Area Office

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบริบทของการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลทรานส์ฟอร์มเมชัน ระบบการศึกษาทั่วโลกได้กลายเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา (complex adaptive system) ภายใต้สภาวะ VUCA World ที่เต็มไปด้วยความผันผวนและความไม่แน่นอน ส่งผลให้กระบวนการบริหารการศึกษาต้องเปลี่ยนจากการบริหารแบบคงที่ไปสู่การบริหารเชิงพลวัตที่เน้นการปรับตัวและการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่มุ่งพัฒนาสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การจัดการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูงและสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยเชิงระบบที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นความยืดหยุ่น การมีส่วนร่วม และการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Harris and Jones, 2020; ญัฐชา ปั่นลายนาค และสนั่น ประจงจิตร, 2026; Liu, 2021)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้กลายเป็นกรอบแนวคิดหลักในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารได้ขยายจากการบริหารงานตามโครงสร้างและระเบียบแบบแผน ไปสู่การเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสร้างและขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ของครูและนักเรียน และการหล่อหลอมวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในเชิงประจักษ์ งานวิจัยหลายฉบับได้สะท้อนว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษารวมถึงประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (ณัฐชา ปันลายนาค และสนั่น ประจงจิตร, 2026) อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาในบริบทที่หลากหลาย ทั้งระดับพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการศึกษายุคดิจิทัล (ราชกิจ พรหมชาติ และคณะ, 2024)

นอกจากนี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเท่านั้น หากแต่เป็นกรอบความคิดเชิงระบบที่ครอบคลุมทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบและจัดระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อพัฒนาการและความแตกต่างของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างเหมาะสม (ชัยบุญณัฏ คงกะพันธ์, 2025) อีกทั้งการดำรงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยังต้องตั้งอยู่บนฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรม และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืนในระยะยาว (ชนม์ชนก จันโทริ, 2025)

ในบริบทของการจัดการศึกษาสมัยใหม่ หลักฐานเชิงประจักษ์จากงานวิจัยเชิงสังเคราะห์สะท้อนอย่างสอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาปฐมวัยซึ่งถือเป็นช่วงวัยรากฐานของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และสมรรถนะในระยะยาว (Liu, 2021) ทั้งนี้ ผู้บริหารที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษาจะสามารถส่งเสริมและสนับสนุนครูให้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัยมากขึ้น อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก (active learning ecosystem) ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาระดับและองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสะท้อนสภาพจริงและนำไปสู่การพัฒนาเชิงนโยบายและแนวทางการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถสร้างผู้เรียนที่มีสมรรถนะสูงในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษา

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 3,122 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 341 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญในการใช้จำแนกกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นตามบริบทของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมุ่งวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในมิติของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในหลายองค์ประกอบ โดยการใช้มาตราส่วนดังกล่าวช่วยให้สามารถวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นได้อย่างมีความละเอียด ชัดเจน และสะท้อนภาพเชิงปริมาณของข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และน่าเชื่อถือในทางวิชาการ

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย ก่อนนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา และความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ต่อมาได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ ก่อนนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วจึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนภายใต้กระบวนการทางวิชาการที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จำนวน 2 ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ หนังสือถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร และหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้ให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 ฉบับทางไปรษณีย์ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ โดยประสานงานผ่านฝ่ายงานสารบรรณของโรงเรียนในสังกัด และในกรณีที่มิได้รับแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามและลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมแปลความหมายตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert) เพื่อสะท้อนระดับความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's method) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือทางสถิติอย่างครบถ้วน

### ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

**ตารางที่ 1** ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ในภาพรวม (n = 341)

| ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร<br>สถานศึกษา | ระดับภาวะผู้นำ |      |       |        |
|------------------------------------------------|----------------|------|-------|--------|
|                                                | $\bar{x}$      | S.D. | แปลผล | อันดับ |
| 1. การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม                 | 3.96           | 0.01 | มาก   | 4      |
| 2. การสร้างเครือข่ายเชิงนวัตกรรม               | 4.21           | 0.01 | มาก   | 1      |
| 3. การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม                | 4.16           | 0.03 | มาก   | 2      |
| 4. การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม                    | 4.08           | 0.01 | มาก   | 3      |
| รวมเฉลี่ย                                      | 4.10           | 0.01 | มาก   |        |

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.10, S.D.=0.01$ ) และเมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายเชิงนวัตกรรม ( $\bar{X}=4.21, S.D.=0.01$ ) รองลงมา คือ ด้านการสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม ( $\bar{X}=4.16, S.D.=0.03$ ) และภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ( $\bar{X}=3.96, S.D.=0.01$ )

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

**ตารางที่ 2** ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

| ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ<br>ผู้บริหารสถานศึกษา | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS      | df  | MS    | F     | Sig. |
|------------------------------------------------|----------------------|---------|-----|-------|-------|------|
| 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิง<br>นวัตกรรม         | ระหว่างกลุ่ม         | 1.362   | 2   | .681  | 1.617 | .200 |
|                                                | ภายในกลุ่ม           | 146.227 | 338 | .421  |       |      |
|                                                | รวม                  | 147.589 | 340 |       |       |      |
| 2. ด้านการสร้างเครือข่ายเชิง<br>นวัตกรรม       | ระหว่างกลุ่ม         | 2.718   | 2   | 1.359 | 3.099 | .046 |
|                                                | ภายในกลุ่ม           | 152.153 | 338 | .438  |       |      |
|                                                | รวม                  | 154.871 | 340 |       |       |      |
| 3. ด้านการสร้างบรรยากาศ<br>เชิงนวัตกรรม        | ระหว่างกลุ่ม         | 1.775   | 2   | .888  | 2.192 | .113 |
|                                                | ภายในกลุ่ม           | 140.487 | 338 | .405  |       |      |
|                                                | รวม                  | 142.262 | 340 |       |       |      |
| 4. ด้านการคิดสร้างสรรค์<br>นวัตกรรม            | ระหว่างกลุ่ม         | 2.747   | 2   | 1.374 | 4.874 | .008 |
|                                                | ภายในกลุ่ม           | 97.791  | 338 | .282  |       |      |
|                                                | รวม                  | 100.538 | 340 |       |       |      |
| ภาพรวม                                         | ระหว่างกลุ่ม         | 1.869   | 2   | .935  | 2.847 | .059 |
|                                                | ภายในกลุ่ม           | 113.912 | 338 | .328  |       |      |
|                                                | รวม                  | 115.781 | 340 |       |       |      |

จากตารางที่ 2 พบว่าการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้าง เครือข่ายเชิงนวัตกรรมและด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และด้านการสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม ไม่มีความแตกต่างกัน

**ตารางที่ 3** ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

| ขนาดสถานศึกษา | $\bar{x}$ | ขนาดเล็ก<br>(3.61) | ขนาดกลาง<br>(4.07) | ขนาดใหญ่<br>(4.24) | ขนาดใหญ่พิเศษ<br>(4.48) |
|---------------|-----------|--------------------|--------------------|--------------------|-------------------------|
| ขนาดเล็ก      | 3.61      | -                  | -.46*              | -.63*              | -.87*                   |
| ขนาดกลาง      | 4.07      | -                  | -                  | -.17*              | -.41*                   |
| ขนาดใหญ่      | 4.24      | -                  | -                  | -                  | -.24*                   |
| ขนาดใหญ่พิเศษ | 4.48      | -                  | -                  | -                  | -                       |

\*p<.05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาด สถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ใน โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูในโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ และครูในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยมีพฤติกรรมการบริหารที่มุ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐชา ปันลายนาคน และสนั่น ประจวจิตร (2026) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการพัฒนา

กระบวนการนิเทศและคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับราชกิจ พรหมชาติ และคณะ (2024) ที่ระบุว่าผู้นำเชิงนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในหลากหลายบริบท นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของชัยญณ์ท์ คงกะพันธ์ (2025) และชนม์ชนก จันโทริ (2025) ที่เน้นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องผสานทั้งมิติของวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาเพื่อความยั่งยืนทางการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางองค์กรและมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Harris and Jones (2020) ที่เน้นบทบาทของผู้นำในการกำกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงในสภาวะวิกฤตและความไม่แน่นอน ส่วนด้านการสร้างเครือข่ายเชิงนวัตกรรมสะท้อนให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันอย่างมีพลัง ซึ่งสอดคล้องกับอมรรัตน์ แก้ววรรณรัตน์ (2565) และขวัญภัทร พันอินทร์ (2566) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษา ขณะที่ด้านการสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรมและด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม พบว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิด และการคิดนอกกรอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Liu (2021) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีผลโดยตรงต่อการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนอย่างแท้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าบริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันส่งผลต่อศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านทรัพยากร บุคลากร และระบบสนับสนุนมากกว่า จึงเอื้อต่อการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ และการสร้างนวัตกรรมในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศีตลา กฤติธื้อธิศ และโสภา อำนวนรัตน์ (2025) รวมทั้งอมรรัตน์ แก้ววรรณรัตน์ (2565) และขวัญภัทร พันอินทร์ (2566) ที่ชี้ให้เห็นว่าความพร้อมของทรัพยากรและบริบทองค์กรมีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนว่าประสบการณ์มิได้เป็นปัจจัยหลักที่กำหนดระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในปัจจุบัน อาจเนื่องจากการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในยุคปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การพัฒนาตนเอง และบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามากกว่าประสบการณ์ส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับแนวคิดของ Harris and Jones (2020) และ Liu (2021) ที่เน้นว่าภาวะผู้นำในยุคความไม่แน่นอนต้องอาศัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตและความสามารถในการปรับตัวเชิงนวัตกรรมมากกว่าปัจจัยเชิงประสบการณ์แบบดั้งเดิม โดยสรุปจึงสะท้อนว่าบริบทของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมากกว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าบริบทของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมากกว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นข้อค้นพบสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นฐานในการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่และความพร้อมขององค์กรต่อไป

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความชัดเจนของวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายขององค์กรให้มีความเป็นรูปธรรม ชัดเจน และสื่อสารให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจ ตรงกัน เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานและการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเชิงนวัตกรรมโดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และตัดสินใจในการดำเนินงานทางการศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือและการใช้ศักยภาพของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม ควบคู่กับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร โดยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิด นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศสมัยใหม่ในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงลึกของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งความสัมพันธ์กับการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2.2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาในสังกัดหรือบริบทอื่น ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบและสังเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่แตกต่างกัน

## เอกสารอ้างอิง

- ขวัญนัทร พันอินทร์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในสหวิทยาเขตบุญวาทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน. *การศึกษาค้นคว้าอิสระการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- ชนม์ชนก จันโทริ. (2025). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา*, 3(3), 207–217.
- ชัยญณัท คงกะพันธ์. (2025). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 12(1), 441–455.
- ณัฐชา บั่นลายนาค, & สนั่น ประจงจิตร. (2026). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการนิเทศการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์และการศึกษา*, 1(3), 47–61.
- ราชกิก พรหมชาติ, ทนง ทองภูเบศร์, & วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย. (2024). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 6(4), 469–484.

- ศิตลา กฤติธีอิศ, & โสภา อำนวนรัตน์. (2025). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 14(2), 51–65.
- อมรัตน์ แก้ววรรณรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5. *การค้นคว้าอิสระ*, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- Harris, A., & Jones, M. (2020). COVID 19—school leadership in disruptive times. *School Leadership & Management*, 40(4), 243–247.
- Liu, P. (2021). Understanding innovative leadership in early childhood education: A systematic review and meta-analysis. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(5), 670–689.